

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av två brunnar vid Grand hotel/Bantorget i Lund

Linderson, Hans

2019

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2019). *Dendrokronologisk analys av två brunnar vid Grand hotel/Bantorget i Lund*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2019:45). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

03 Maj 2019

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2019:45
Hans Linderson & Anton Hansson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV TVÅ BRUNNAR VID GRAND
HOTEL/BANTORGET I LUND

Uppdragsgivare: Kulturen i Lund, arkeologiska avdelningen, box 1095, 221 04 Lund. Projekt nr 61000-560 (kontaktperson Jan Kockum, jan.kockum@kulturen.com)

Område: Lund **Prov nr:** 69602-69608 **Antal Prov:** 7

Dendrokronologiskt objekt: Brunn 100 (69602-69604) Brunn A7 (69605-69608)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; kontext	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentar (mer vågad datering eller precision inom parentes)
69602	K5; brunn; 100	Bok	148; 1	Nära W	1185	1185-1190	V 1185/1186
69603	K9; brunn ;100	Ek	78	Ej Sp, ej W	1072	E 1081	(1082-1112)
69604	K10; brunn; 100	Ek	84; 1	Ej Sp, ej W	(1094)		(E 1103)
69605	K3; brunn; A7	Bok	139; 1	Nära W	1128	1128-1132	V 1128/29
69606	K5; brunn; A7	Ek	82; 3	Sp 18, Nära W	Ej datering		
69607	Brädor under Höganäsör; brunn A7	Ek	87; 3	Sp 17, Nära W	Ej datering		
69608	K8; brunn; A7	Bok	94; 1	Nära W	1127	E 1127	1127-1131

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Brunn 100 (69602-69604)

Proverna från brunn 100 består av en bok och två ekar. Ekproverna dateras till efter 1081 (bäst mot Adelgatan 69527) respektive efter 1103 (den senare med lägre säkerhet). Bokprovet dateras till **1185-1190 mest sannolikt vinterhalvåret 1185/86**. Två möjligheter uppstår för ekproverna; antingen är de avverkade innan boken och således återanvända från en annan konstruktion, eller så är ekarnas avverkning samtida med boken men hårt behuggna. I båda fallen pekar resultatet på att brunn 100 är anlagd 1185-1190 eller mer precist vinterhalvåret 1185/86 eller kommande sommarhalvår.

Brunn A7 (69605-69608)

Brunnen består av två prover av ek samt två prover av bok. Prov 69605 dateras till **1128-1132 mest sannolikt vinterhalvåret 1128/29** medan 69608 dateras till efter 1127 mest sannolikt 1127-1131. Prov 69608 saknar vankant, men det är möjligt att trädet är avverkat samtidigt som virket till prov 69605. Ekproverna korsdateras inbördes och är avverkade samtidigt eller nästan samtidigt. De dateras inte mot andra kronologier. Här inträffar detta märkliga att boken dateras men inte eken (tiderna förändras!)

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891